

**Satakunnan
hyvinvointialue**

**TOIMINTA –JA
TALOUSSUUNNITELMA
2027-2029 SEKÄ
TALOUSARVIO 2027**

LAADINTAOHJE

Sisällys

1. Toiminta –ja taloussuunnitelma 2027–2029	2
1.1. Toiminta –ja taloussuunnitelman lähtökohdat ja yleiset periaatteet	2
1.2. Talousarvion sitovuustasot	4
1.3. Riskienhallinta talousarviossa	6
2. Talousarvio 2027 ohjeet	7
2.1. Valtion rahoitus	7
2.2. Käyttötalous	9
2.2.1. Toimialueiden suunnittelukehys (raami)	9
2.2.2. Henkilöstökulut	10
2.2.3. Sisäiset erät	14
2.2.4. Erityiset suunnitteluohjeet	14
2.3. Toimintatuotot	16
2.4. Esteellisyysdet	16
3. Investoinnit ja hankintasuunnitelma	16
4. Toimialueen toimintasuunnitelma	17
5. Palveluhinnasto	17
6. Tilivelvolliset	18
7. Aikataulu	18
8. Suunnittelun vastuuhenkilöt	19

1. Toiminta –ja taloussuunnitelma 2027–2029

1.1. Toiminta –ja taloussuunnitelman lähtökohdat ja yleiset periaatteet

Hyvinvointialuelaki (611/2021) velvoittaa aluevaltuuston hyväksymään vuoden loppuun mennessä seuraavan kalenterivuoden talousarvion sekä taloussuunnitelman vähintään kolmeksi vuodeksi eteenpäin (§ 115). Talousarviossa huomioidaan toiminnan edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Kattamisen tulee tapahtua ilman pitkäaikaista lainaa. Investointia varten hyvinvointialue kuitenkin saa ottaa pitkäaikaisen lainan, kunhan valtioneuvosto on antanut siihen valtuuden. Määräraha- ja tuloarviot voivat olla brutto- tai nettomääräisiä.

Talousarviossa hyväksytään hyvinvointialueen ja hyvinvointialuekonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet, jotka noudattavat hyvinvointialuestrategiaa. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa. Hyvinvointialueen toiminnassa ja talouden hoidossa on noudatettava talousarviota.

Taloussuunnitelma laaditaan niin, että se on tasapainossa tai ylijäämäinen viimeistään toisen talousarviovuotta seuraavan vuoden päättyessä. Taloussuunnitelman tasapainossa voidaan huomioida talousarvion laadinta vuoden taseeseen kertyväksi arvioitu ylijäämä. Taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa kahdessa vuodessa tilinpäätöksen vahvistamisvuoden päättymisestä (§ 115).

Eduskunta on hyväksynyt hyvinvointialuelakiin (§ 115) muutoksen, joka on voimassa vuoden 2030 loppuun, muutos on astunut voimaan 1.6.2026. Lakimuutoksen mukaan hyvinvointialueilla on poikkeuksellisesti mahdollisuus kattaa kertyneet alijäämänsä jatkettussa määrääjässä, jos se on hyvinvointialueelle välttämätöntä lainsäädännön noudattamiseksi. Valtiovarainministeriö voi hyvinvointialueen hakemuksesta myöntää hyvinvointialueelle mahdollisuuden kattaa sille kertyneet alijäämät joko vuoden 2027, 2028 tai 2029 loppuun mennessä.

Hyvinvointialue hakee lisääaikaa alijäämien kattamiseen vuoden 2029 loppuun. Lisäajan hakemiseen sisältyy alijäämien kattamissuunnitelma, jonka hyväksyy aluevaltuusto. Hyvinvointialueen aluevaltuusto on hyväksynyt alijäämien kattamissuunnitelman kokouksessaan 8.6.2026 § 40.

Satakunnan hyvinvointialueen vuoden 2025 tilinpäätöstulos oli ylijäämäinen 42,8 miljoonaa euroa, vuoden 2025 tulos oli talousarviossa ennakoitua parempi. Kumulatiivista alijäämää on vuoden 2025 tilinpäätöksessä – 49,9 miljoonaa euroa katettavaksi haettavan lisäajan puitteissa, jonka lisäksi on katettava kustannustason muutos ko. aikana.

Hyvinvointialueiden voimassa olevien työ- ja virkaehtosopimusten mukaan palkkoihin tulee tarkistuksia v. 2027: yleiskorotus 1.4.2027 2 % sekä paikallinen järjestelyvaraerä 1.4.2027 0,4 % ja kehittämisohjelmaerä 1.4.2027 0,4 %. Henkilöstökulujen kokonaiskasvu vuodelle 2027 on arviolta 3,9 % kun huomioidaan kuluvan vuoden palkkojen ja vuoden 2027 palkkojen tarkistukset.

Hyvinvointialueiden kustannuskehitystä mittaava alustava Hva-indeksi on vuonna 2027 2,63 %, hintaindeksi päivittyy myöhemmin syksyllä. Hva-indeksi koostuu yleisestä ansiotasoindeksistä 60 %, kuluttajahintaindeksistä 30 % sekä hyvinvointialue työnantajan sosiaaliturvamaksusta 10 %.

1.2. Talousarvion sitovuustasot

Satakunnan hyvinvointialueen hallintosäännön mukaan: kun aluevaltuusto päättää talousarviosta, se määrittelee, mitkä ovat aluevaltuuston sitovina hyväksymät toiminnan ja talouden tavoitteet. Aluevaltuusto antaa talousarvion noudattamista koskevat määräykset siitä, miten talousarvio ja sen perustelut sitovat hyvinvointialueen viranhaltijoita.

Aluehallitus voi päättää sellaisen maksun suorittamisesta, joka on hyvinvointialuetta sitova ja kiireellisesti maksettava, vaikka tarkoitukseen ei ole määrärahaa käytettävissä ja osoitettava, mistä talousarvion menokohdasta määräraha tähän tarkoitukseen siirretään.

Aluehallituksen on viipymättä tehtävä aluevaltuustolle esitys määrärahan myöntämisestä tai korottamisesta.

Toimialueiden sekä hyvinvointialueen hallinnon aluevaltuustoon nähden sitovana eränä on tilikauden tulos, jolloin näiden on katettava toimintakatteen lisäksi myös rahoitus-, arvonalentumis- ja poistoerät suunnittelukehysellään. Toimialueille sekä hyvinvointialueen hallinnon sitova erä on myös aine, tarvike –ja tavaraostot hankinta- ja logistiikkapalveluista sekä lääkeostot sairaala-apteekista.

Sitovuustasona aluehallitukseen nähden on toimialueiden (sis. hyvinvointialueen hallinnon) toimintakate. Hallintosäännön 23 § mukaisesti toimialueen johtaja voi tehdä määrärahojen siirtoja toimialueen sisällä. Strategia ja järjestäminen vastuualueen TKIO –yksikkö on nettobudjetoitu yksikkö. Yksikön sitova menomäärärahaosuus sisältää omarahoitusosuuden (menoista vähennetään ulkopuolelta saatava rahoitus). Yksikön menoja voi/pitää tilikaudella muuttaa talousarviosta poikkeavia ulkoisia tuottoja vastaavasti.

Investointien sitovuustaso aluevaltuustoon nähden on:

- Laite- ja kalustoinvestoinneissa investointien enimmäismäärä.
- ICT-investoinneissa investointien enimmäismäärä.
- Leasingvastuissa vastuiden enimmäismäärä
- Vuokravastuiden muutoksessa vastuun muutoksen vuosittainen euromääräinen enimmäismäärä
- Investointeja vastaavissa sopimuksissa sopimusten vuosittainen euromääräinen enimmäismäärä
- Rakennusinvestoinneissa yksittäiselle investointisuunnitelmassa nimetyille rakennushankkeelle osoitettu vuosittainen investoinnin euromääräinen enimmäismäärä.
- Vuosittain toistuvissa kunnossapitoinvestoinneissa, HVA-osastojen peruskorjauksissa ja investoinneissa vuokratiloihin investointien euromääräinen enimmäismäärä.

Tekninen johtaja ja rakennuttajajohtaja sekä talousjohtaja voivat päätöksellään muuttaa investointien kohdentamista sitovuustason sisällä.

1.3. Riskienhallinta talousarviossa

Riskienhallinta on järjestelmällistä ja ennakoivaa työtä strategisten tavoitteiden saavuttamiseksi, toiminnan turvaamiseksi ja jatkuvuuden varmistamiseksi. Riskienhallinnan tavoitteena on tunnistaa, analysoida ja hallita tapahtumia tai tapahtumaketjuja, jotka voivat uhata toiminnan häiriötöntä jatkuvuutta, aiheuttaa omaisuuteen tai henkilöihin kohdistuvia vahinkoja tai menetyksiä taikka vaikuttaa negatiivisesti organisaation julkisuuskuvaan, maineeseen tai taloudelliseen suoriutumiseen.

Keskeisille riskeille määritetään riskinomistaja, hallintatoimenpiteet ja toimenpiteiden toteutukselle vastuutahot sekä korjaavien toimenpiteiden aikataulu. Hallintatoimenpiteiden toteutumisesta tulee seurata ja arvioida, ovatko ne vähentäneet riskin merkittävyyttä riittävästi vai tarvitaanko hyväksyttävän riskitason saavuttamiseksi lisätoimenpiteitä.

Hyvinvointialueella on käytössä aluehallituksen hyväksymä riskienhallinnan politiikka, jossa kuvataan riskienhallinnan periaatteet ja toteutus. Tavoitteena on varmistaa, että riskienhallinnan toimintamalleja sovelletaan yhtenäisin perustein koko organisaatiossa.

Toukokuussa 2026 on aloitettu politiikan jalkauttaminen organisaatiossa. Poliitiikan tueksi laadittu riskienhallinnan sisäinen ohje julkaistaan kesän 2026 aikana riskienhallinnan sisäisen työryhmän toimesta. Vuoden 2026 aikana kiinnitetään erityistä huomiota merkittävien riskien hallintatoimien kirjaamiseen sekä organisaatiotasoisien riskien raportointiin johtoryhmän ja aluehallituksen tietoon.

Hyvinvointialueen merkittävimmät riskit koostetaan toimialueiden ja vastuualueiden tunnistamista riskeistä talousarviokirjaan riskienhallintajärjestelmästä (Granite) ja keskeisimmät johtopäätökset esitetään vuosittain tilinpäätöksessä. Hyvinvointialueen riskit käsitellään hyvinvointialueen johtoryhmän kanssa erikseen määritellyissä johtoryhmissä. Hallitusraportointi tapahtuu jatkossa osana talouden raportointia neljä kertaa vuodessa.

Aikataulu toimialuekohtaiselle riskien koostamiselle Granite-järjestelmään on 25.9.2026 mennessä, jolloin koostetiedot tullaan keräämään järjestelmästä. Samaan aikaan myös toimialueiden toimintasuunnitelmaesitykset tulee olla valmiina.

2. Talousarvio 2027 ohjeet

2.1. Valtion rahoitus

Valtion rahoitus muodostuu laskennallisesta rahoituksesta, jälkikäteistarkistuksesta ja siirtymätasauksesta. Laskennallinen rahoitus perustuu hyvinvointialueen asukasmäärään, sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen tarvetta kuvaavien tekijöihin, asukastiheyteen, vieraskielisyyteen, kaksikielisyyteen, saaristoisuuteen, saamenkielisyyteen, hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen, yo-sairaalaosuuksiin sekä pelastustoimenriskitekijöihin.

Vuoden 2027 rahoituksen pohjana on hyvinvointialueiden vuoden 2025 toteutuneet nettokustannukset. Vuoden 2027 rahoitus sisältää lisäksi hyvinvointialueiden vuosien 2023 - 2025 ali-/yli jäämiin perustuvan jälkikäteistarkistuksen. Valtiovarainministeriö julkaisi 30.4.2026 ennakkolliset rahoituslaskelmat vuodelle 2027. Satakunnan hyvinvointialueen yleiskatteellinen rahoitus yhteensä on 1 087 miljoonaa euroa, joka sisältää jälkikäteistarkistusta 34,4 miljoonaa euroa, siirtymätasauksia 14,6 miljoonaa euroa ja vähimmäistasoa koskevaa tasausta 13,9 miljoonaa euroa. Rahoituksen muutos vuodesta 2026 on 0 % eli rahoitus pysyy vuoden 2026 tasolla. Rahoituksen muutos oli valtakunnan heikoimpia Satakunnan osalta ja ilman vähimmäistasoa koskevaa tasausta rahoituksen muutos olisi ollut negatiivinen. Lopullisesti rahoitus vuodelle 2027 selviää kun hyvinvointialueiden vuoden 2025 tilinpäätökset vahvistetaan. Valtiovarainministeriö julkaisee lopulliset hyvinvointialuekohtaiset rahoituslaskelmat syyskuun lopussa.

Lisäksi vuoden 2027 rahoituksessa on otettu huomioon rahoituslain III vaiheen muutosten vaikutukset, julkisen talouden suunnitelman mukaiset sote-rahoituksen tehtävä- ja asiakasmaksumuutokset sekä hyvinvointialueindeksin ennusteen päivitys. Edellä mainittujen tietojen jälkeen Satakunnan rahoituksen kasvu vuosina 2027 ja 2028 on 0 %.

Seuraavassa taulukossa on kuvattu Satakunnan hyvinvointialueen rahoituksen muodostumista vuosina 2026–2030:

rahoitus miljoonaa euroa	2026	2027	2028	2029	2030
Valtion rahoitus	1 087	1 087	1 087	1 099	1 115
Laskennallinen rahoitus*	1 018	1 038	1 050	1 071	1 097
Jälkikäteistarkastus	50	34	27	20	12
Siirtymätasaus	19	15	10	8	6
HVA indeksi	3,25 %	2,63 %	2,93 %	2,70 %	2,69 %

* Laskennallinen rahoitus sisältäen hva indeksin mukaiset korotukset

Valtion rahoituksen tasoa määritettäessä otetaan täysimääräisesti huomioon hyvinvointialueiden järjestämisvastuulle kuuluvien tehtävien laajuuden tai laadun muutos, jos se aiheutuu asianomaista tehtävää koskevasta laista tai asetuksesta, lakiin tai asetukseen perustuvasta valtion viranomaisen määräyksestä tai valtion talousarviosta. Valtion rahoitusta voidaan korottaa tai alentaa tehtävien laajuuden tai laadun muutoksen perusteella. Tehtävämuutosten vuoksi rahoitusta leikataan vuodelta 2027 yhteensä 183,1 miljoonaa euroa. Seuraavassa on esitetty tehtävämuutosten aiheuttama muutos Satakunnan osalta:

Julkisen talouden suunnitelman 2027–2030 mukaiset sote-rahoituksen tehtävämuutokset SATAKUNTA		
	euroa	kohdennus
Ikääntyneiden ympärivuorokautisen hoivan henkilöstömitoituksen kehittäminen teknologiaa hyödyntäen (HO 2023)	-1 370 000	Vanhustenhuolto
Teknologian hyödyntäminen kotihoidossa (Lisätoimet 2025)	-640 000	Vanhustenhuolto
Lääkkeenmääräiskäytäntöjen laajentaminen (HO 2023)	-197 000	Terveystarkastus
Terveystarkastusten kehittäminen (HO 2023)	-295 000	Terveystarkastus
Vammaispalvelulain soveltamisalan muutos (Lisätoimet 2024)	241 000	Sosiaalihuolto
Hyvinvointialueille valvontalaista johtuvat velvoitteet	109 000	Koko laskennallinen sote-rahoitus
Kotoutumislain muutoksesta johtuva ehkäisevän ja täydentävän toimeentulotuen rahoitus (siirto momentilta 32.50.30)	-63 000	Sosiaalihuolto
Lastensuojeluyksiköiden päivityssääntöjen keventäminen ja joustavoittaminen (Lisätoimet 2025)	-55 000	Sosiaalihuolto
Sosiaalihuollon työllistymistä ja työ- ja toimintakykyä edistävien palvelujen kokonaisuuden uudistaminen (Lisätoimet 2025)	-395 000	Sosiaalihuolto
Sosiaalihuoltolain 11 ja 14 §:n uudistaminen (Lisätoimet 2025)	-1 354 000	Sosiaalihuolto
Terveystarkastusten kehittäminen, kutsunnanaalaisten ja vapaaehtoiseen asepalvelukseen hakeutuvien naisten ennakkoterveystarkastukset (siirto momentilta 27.10.01)	140 000	Asukasperusteisuus
Asiakasmaksujen muutokset (Lisätoimet 2026)	-3 465 000	Terveystarkastus
Kotoutumispalveluiden uudistus, ihmiskaupan uhrien korvausten siirto (siirto momentilta 32.50.30)	28 000	Sosiaalihuolto
Kotoutumispalveluiden uudistus, toimeentulotuen kustannusten korvausten siirto (siirto momentilta 32.50.30)	87 000	Sosiaalihuolto
Sote-rahoituksen tehtävämuutokset v. 2027 yhteensä	-7 229 000	

Lopulliset rahoituslaskelmat julkaistaan syksyn 2026 aikana, kun hyvinvointialueiden vuoden 2025 tilinpäätökset on vahvistettu ja raportoitu Valtiokonttorille. Päivitetyt rahoituslaskelmat huomioidaan talousarviovalmistelun aikataulun sallimissa puitteissa.

2.2. Käyttötalous

Vuoden 2027 talousarvio laaditaan tili- ja kustannuspaikkatasolle.

2.2.1. Toimialueiden suunnittelukehys (raami)

Satakunnan hyvinvointialueen vuoden 2027 talousarvion pohjana toimii muutettu talousarvio 2026. Talousarvion sekä toiminta- ja taloussuunnittelun valmistelussa huomioidaan alijäämien kattamissuunnitelman vuoteen 2027 kohdistuvat kustannushyötytavoitteet. Kyseiset kustannushyötytavoitteet tulee sisällyttää toimialueille annettuun toimintakatetavoitteeseen. Talousarviovalmistelun edetessä on mahdollista tehdä toimialueiden välisiä muutoksia annettuun toimintakatteeseen.

Toimialueiden talousarvion suunnittelukehys (raami) toimintakatteena vuodelle 2027 on seuraava:

	TA 2027	MTA 2026	Muutos %
Lasten, nuorten ja perheiden palvelut	-93 027 000	-93 282 000	-0,3 %
Aikuisten palvelut	-177 305 000	-177 791 406	-0,3 %
Ikääntyneiden palvelut	-235 387 000	-236 032 771	-0,3 %
Erityis- ja sairaalapalvelut	-304 956 000	-305 792 940	-0,3 %
Pelastuslaitos	-20 295 000	-20 351 000	-0,3 %
Konsernipalvelut	-216 318 000	-216 911 483	-0,3 %
Hallinto	-7 891 000	-7 912 884	-0,3 %

Valtion rahoitus kirjataan 30.4.2026 mukaisen tiedon perusteella hallintoon. Rahoitustuotot ja -kulut kirjataan konsernipalveluihin. Suunnitelman mukaiset poistot laite- ja kalustoinvestointien osalta kirjataan edellisvuosien tapaan toimialueittain. Muut poistot kirjataan konsernipalveluihin. Poistojen perusteena toimivat käyttöomaisuuskirjanpito ja investointisuunnitelman mukaiset hankinnat suunnitteluvuosille.

Tehtävämuutosten aiheuttama rahoituksen leikkaus v. 2027 – 7,2 miljoonaa euroa (arvio Satakunnan osuudesta) huomioidaan vuoden 2027 talousarviossa osana edellä mainittuja alijäämien kattamissuunnitelman toimenpiteitä. Tehtävämuutosten vaikutukset toimintaan ja talouteen tulee pystyä määrittelemään ja miten ne kohdistuvat toimialueille ja eri palveluihin.

2.2.2. Henkilöstökulut

1. Henkilöstösuunnittelu ja henkilöstökulut

Henkilöstösuunnittelu perustuu hyvinvointialueen strategiaan sekä vuosittain asetettaviin toiminnan tavoite-esityksiin ja niiden henkilöstövaikutusten arviointiin. Henkilöstösuunnittelussa ja henkilöstövoimavarojen kohdentamisessa huomioidaan toimintaympäristön keskeiset muutokset, kuten palvelutarpeen kasvu, henkilöstömitoitus, henkilöstön saatavuus, rahoitus ja lainsäädäntö sekä kriittisimmät ja eniten kustannushyötyä tuottavat tavoitteet. Henkilöstön veto- ja pitovoima ovat olennaisia tekijöitä hyvinvointialueen toiminnassa.

Talousarviovuoden henkilöstö- ja henkilöstömenosuunnittelun perusta on toimialueiden vuoden 2026 henkilöstön määrä ja rakenne sekä talousarvion 2026 varauksen mukaiset nykyisen henkilöstön palkkakustannukset. Nykyisen henkilöstörakenteen arvioinnilla ja tarvittavilla toiminnallisilla muutoksilla varaudutaan vastaamaan talousarviovuoden ja suunnitelmakauden henkilöstötarpeeseen. Henkilöstörakennetta arvioitaessa tarkastellaan mm. toimialojen täyttämättä olevat tehtävät, nykyisen tehtävarakenteen ja osaamisen vastaavuus palvelutarpeeseen, henkilöstön määräaikaaisuuksien perusteet sekä otetaan huomioon osatyökykyiset. Palvelutarpeen ja toimintaympäristön muutokset vaikuttavat henkilöstörakenteeseen ja tarpeellisia rakenteen muutoksia tehdään hyödyntäen jo olemassa olevat vakanssit.

Henkilöstön vajeita paikataan jossakin määrin ostopalveluilla. Ostopalveluiden vähentäminen on ollut tavoitteena hyvinvointialueella. Tavoitteen osalta on huomioitava markkinoilla tapahtuneet muutokset ja pohdittava tarkoin taloudellisuutta ostopalvelun ja oman henkilöstön välillä.

Henkilöstön saatavuudessa on haasteita eräiden ammattiryhmien osalta, mm. sosiaalityöntekijöiden, psykologien sekä terveyskeskuslääkäreiden osalta. Työnantaja on haastavimmissa tilanteissa käyttänyt rekrytointilisiä. Ostopalveluita on käytetty täydentämään erityisesti lääkärien osalta, silloin kun omaa henkilöstöä ei ole ollut käytettävissä. Hyvinvointialue on asettanut tavoitteeksi ostopalveluiden vähentämisen.

Talousarviovalmistelussa varaudutaan tiukassa taloudellisessa tilanteessa virka- ja työehtosopimusten perusteella toteutettaviin palkankorotuksiin, palkkaharmonisointiin ja uuden palkkausjärjestelmän käyttöönottoon ja kehittämiseen SOTE ja HYVTES-sopimusaloilla. Palkkausjärjestelmissä siirrytään kohti osaamiseen ja vaativuuteen perustuvaa uraporrasjärjestelmää. Sote sopimuksen osalta järjestelmä tulee ottaa käyttöön 1.10.2026 ja HYVTES osalta 1.1.2027.

2. Palkkaharmonisointi

Palkkaharmonisointisuunnitelma päivitetään sen jälkeen, kun uudet palkkausjärjestelmät on otettu käyttöön.

Hyvinvointialueen palkat korottuvat seuraavasti vuonna 2027. Vuoden 2027 yleiskorotus ja paikallinen erä voivat muuttua perälaularatkaisun myötä. Mikäli Teknologiateollisuuden työehtosopimus irtisanotaan, hyvinvointialan sopimuksissa seurataan vuoden 2027 osalta tilalle tulevia sopimuskorotuksia.

		SOTE	Lääkärit	HYVTES
1.4.2027	Yleiskorotus	2,00 %	2,00 %	2,00 %
1.4.2027	Paikallinen järjestelyerä	0,40 %	0,40 %	0,40 %
1.4.2027	Kehittämishjelmaerä (paikallinen erä)	0,40 %	0,40 %	0,40 %

3. Henkilöstökustannuksiin vuonna 2027 vaikuttavia seikkoja

Henkilöstöresurssit suunnitellaan toimialueittain talousarvioon realistisesti siten, että henkilöstökulut pystytään kattamaan toimialueelle osoitetulla rahoituksella. Palkkojen osalta tulee henkilöstökuluihin budjetoida arvio vain toteutuvista toimista ja viroista. Ostopalveluina toteutuvat kustannukset tulee budjetoida palveluiden ostoihin, jolloin määräraha varataan palveluiden ostoihin ja henkilöstökuluihin ei varata näiden osalta määrärahoja. Toimialuejohtaja vastaa, että määrärahavaraus on vain yhdessä tiliryhmässä. Palkkabudjetti suunnitellaan kustannuspaikoittain.

Vuodelle 2027 palkkaharmonisointi toteutetaan valtakunnallisilla erillä.

Budjetointi laaditaan henkilötasoisesti vakinaisen henkilöstön osalta yhteistyössä talouspalveluiden kanssa. Tarkkuustasona on varsinainen palkka. Henkilöstöbudjetti lasketaan todellisten palkkojen mukaisesti ammattiryhmittäin. Henkilöstöbudjettiin otetaan mukaan vakituiset vakanssit (virat ja toimet) sekä tarvittavat välttämättömät määräaikaisten viran - ja toimenhaltijat.

Nykytilan tarkistuksen yhteydessä tarkistetaan, että kaikille vakinaisille tehtäville on budjetoitu palkkaraha. Sijaismäärärahat, määräaikaisten henkilöstön palkat sekä erilaiset maksettavat palkanlisät ja palkkakustannuksia vähentävät henkilöstökorvaukset budjetoidaan kokonaisuutena sopimusryhmittäin vuoden 2025 ja kuluvan vuoden toteutumiin perustuen. Tavoitteena on vähentää sijaisten käyttöä ja kehittää varahenkilöstöä. Vakinaisen varahenkilöstön lisäämisen tavoitteena on myös vähentää lisä- ja ylitöiden määrää. Toimialueiden tulee tarkastella, onko

määräaikaisen henkilöstön ja erilliskorvausten osalta siirrettävissä määrärahaa vakinaiseen henkilöstöön varahenkilöstö vahvistamiseksi.

Lomarahavaraus ja lomapalkkavelan muutoksen osuus muodostuvat budjetoitiohjelmaan budjetoitujen palkkojen mukaisesti automaattisesti. Lomarahavaraus on 5,5 % palkkasummasta huomioiden vuodelle 2027 tulevat sopimuskorotukset. Tärkeätä on myös tarkastella, ettei lomapalkkavelka kasva ja henkilöstölle annetaan vuosilomat tes/ves määräysten mukaan. Talouspalvelut varmistavat laskentataulukkoon sivukuluprosentin.

Henkilöstömäärän lisääminen on perusteltua ainoastaan tilanteessa, jossa palkkakulut voidaan kattaa talousarvioon muualle sisältyvillä määrärahoilla (palveluiden ostot, määräaikainen henkilöstö tai erilliskorvaukset) tai ne liittyvät investoinnin toteuttamiseen.

Henkilöstön eläköityminen ja muu poistuma hyödynnetään mahdollisimman suurelta osin. Toimialueet arvioivat eläköitymisennusteen ja kuluneiden vuosien toteutuneiden lukujen valossa määrät tehtävistä, jotka voidaan jättää täyttämättä.

4. Täydennyskoulutus ja työnohjaus

Toimialueille ja hyvinvointialueen hallinnolle annetaan ohjeeksi ottaa talousarvioon henkilöstön lakisääteiseen täydennyskoulutukseen määrärahavaraus (osallistumismaksut, matkat ja majoitus), joka on suuruudeltaan sovitettava toimialueille annettuun suunnittelukehykseen.

Työnohjauksen tavoitteena on kehittää ammatillista osaamista ja parantaa työskentelyn laatua ja tehokkuutta ja työnohjaus on lakisääteistä psykiatriassa sekä päihde ja mielenterveystyössä. Toimialueet suunnittelevat työnohjaukseen käytettävät varat omaan talousarvioonsa toiminnan tarpeiden mukaisella tavalla. Työnohjaus budjetoidaan tilille 443031 työnohjaus.

5. Muut keskitetyt kulut

Seuraavat asiat budjetoidaan koko hyvinvointialueetasoisesti konsernipalveluiden toimialueen toimesta:

- työterveyshuoltopalvelut,
- liikunta- ja kulttuurietu,
- eläkemuistamiset

2.2.3. Sisäiset erät

Toimialueet ilmoittavat määrärahatarpeensa sisäisiin aine, tarvike –ja tavaraostoihin logistiikka –ja hankintapalveluille, jotka varaavat ulkoiset määrärahat omaan talousarvioonsa.

Sairaala-apteekki varaa ulkoiset määrärahat lääkeostoihin. Summa jaetaan sisäisinä lääkeostoina toimialueille edellisvuoden tilinpäätöksen ja kuluvan vuoden toteuman mukaan, ottaen huomioon tulevan talousarviovuoden muutokset.

Sisäisiä vyörytyseriä ei kirjata talousarvioon edellisvuosien tapaan.

2.2.4. Erityiset suunnitteluohjeet

- Hoitotarvikejakelu (ml. ilmaisjakelutarvikkeet)
 - o Logistiikkapalvelut varaavat hoitotarvikejakelun kustannukset ulkoisiksi menoiksi
- Lehdet ja kirjallisuus
 - o Yksiköt varaavat ulkoiset määrärahat vain välttämättömiin hankintoihin
- Vaatteisto ja muut tekstiilit
 - o Puhtauspalvelut varaavat ulkoiset vuokratekstiilien määrärahat
 - o Muun vaatteiston ja tekstiilien osalta määrärahat ovat hankinta –ja logistiikkapalveluissa (pl. ensihoito ja pelastuslaitos)
- Vartiointipalvelut
 - o Turvallisuuspalvelut varaavat ulkoiset määrärahat
- Siivous- ja pesulapalvelut
 - o Puhtauspalvelut varaavat ulkoiset määrärahat
- Kiinteistöjen ylläpitoon liittyvät kustannukset, omat ja vuokratut kohteet
 - o Tekniset palvelut varaavat ulkoiset määrärahat
- Palvelusetelikustannukset
 - o Yksiköt varaavat ulkoiset määrärahat
- Työvoiman vuokraus ja lääkäripalvelujen ostot
 - o Yksiköt varaavat ulkoiset määrärahat
- Ilmoitukset, painatukset ym. viestintä

- Yksiköt varaavat ulkoiset määrärahat (viestintä –ja rekrytointiyksiköt ovat apuna hankinnoissa)
- ICT kustannukset
 - ICT –palvelut yksikkö varaa ulkoiset määrärahat (pl. Pelastus ICT)
- Virve kustannukset
 - Yksiköt varaavat käytössään olevien Virve puhelinten määrärahat
- Vakuutukset
 - Turvallisuuspalvelut varaavat ulkoiset määrärahat pois lukien seuraavat kokonaisuudet
 - Ajoneuvot
 - Henkilövakuutukset
- Poistot
 - Poistojen arviot tehdään perustuen käyttöomaisuuskirjanpitoon ja huomioiden vuoden 2027 investointisuunnitelma
 - Rakennusten poistot kirjataan teknisiin palveluihin
 - Muut poistot yksiköihin
- Lääkejäte
 - Yksiköt varaavat ulkoiset määrärahat
- Luottotappiot
 - Luottotappiot arvioidaan vuoden 2025 toteuman pohjalta

2.3. Toimintatuotot

Myyntituotot arvioidaan vuoden 2025 toteuman ja vuoden 2026 ennusteen perusteella.

Myyntituottoihin sisältyvät myös yksiköihin kirjattavat lääkäreiden ja hoitohenkilöstön koulutuskorvaukset ja lääketieteellisen tutkimustoiminnan erityisvaltionosuuksia.

Asiakasmaksujen budjetoinnissa otetaan huomioon tiedossa olevat muutokset lainsäädännössä ja julkisen talouden suunnitelmassa.

2.4. Esteellisydet

Talousarvion käsittelyn yhteydessä pitää huomioida mahdolliset esteellisyyskysymykset. Mikäli talousarviossa käsitellään asioita, joilla voi olla vaikutusta kuntien asemaan tai kunnan talouteen, se saattaa aiheuttaa kuntien hallitusten jäsenten osalta esteellisyyden.

Esteellisyys tulee huomioida aluehallituksen, lautakuntien ja vaikuttamistoimielinten käsittelyissä.

3. Investoinnit ja hankintasuunnitelma

Aluehallitus hyväksyi 9.12.2025 kokouksessaan (389 §) vuosien 2027 - 2030 investointisuunnitelmaesityksen toimitettavaksi ministeriöille ja talousarvion valmistelun jatkamisen sen pohjalta. Investointisuunnitelman 2027 - 2030 mukaan investointisuunnitelman 2027 laite- ja kalustoinvestoinnit valmistellaan suoraan toimialuekohtaiseen raamiin sovitettuna. Toimialueet laativat kevään 2026 aikana toimialuekohtaiseen raamiin sovitettua suunnitelmaa laite- ja kalustoinvestoinneista, joka viedään osana talousarviovalmistelua osaksi hankintasuunnitelmaa kevään 2026 aikana. Laite- ja kalustoinvestointisuunnitelman laadinta toteutetaan talousarviovalmistelun yhteydessä, osana hankintasuunnitelman 2027 valmistelua.

4. Toimialueen toimintasuunnitelma

Talousarvion toimintasuunnitelman laadintaprosessi ja talousarviokirjassa esitetty toimialuekohtainen sisältö muuttuvat uuden strategian toimeenpanon ja alijäämien kattamissuunnitelman vuoksi oleellisesti aikaisemmasta. Uuden strategian toimeenpano ja raportointi tapahtuu taloussuunnittelun ja -raportoinnin yhteydessä ja toimeenpanossa hyödynnetään OKR-mallia (objectives, keyresults).

Hyvinvointialueen toimintasuunnitelma laaditaan toimialuetasoisena ja sen toteumasta raportoidaan tilinpäätöksessä. Tältä osin suunnittelussa noudatetaan tavoitteiden osalta edelleen vuosisuunnitteluperiaatetta, mutta kullekin tavoitteelle kirjattavat avaintulokset (keyresults) noudattavat samaa, lyhyempää toteutus sykliä muiden organisaatiotasojen tavoitteenasetannan kanssa.

Taloussuunnitelman euromääräistä kehystä määrittää alijäämien kattamissuunnitelma sillä ajalla, kuin lisääikaa alijäämien kattamiselle Satakunnan hyvinvointialueelle myönnetään. Siksi myös toimintasuunnitelmaan sisällytetään samoja toimenpiteitä kuin alijäämien kattamissuunnitelmassakin on mainittu. Näin ollen toimialuekohtaisten toimintasuunnitelman tavoitteiden on oltava linjassa alijäämien kattamissuunnitelman sisällön kanssa.

Talousarviokirjan toimialuekohtaisissa osuuksissa aikaisemmin ollut väliotsikko ”toiminnan painopisteet ja keskeiset muutokset” korvautuu otsikolla ”toimialueen toimintasuunnitelma”.

Toiminnallisten tavoitteiden asettaminen toimialueittain ohjeistetaan OKR-mallin koulutuksen jälkeen.

5. Palveluhinnasto

Tuotteiden hinnoittelu (ulkoinen ja sisäinen) perustuu omakustannushintoihin sisältäen suunnitelmanmukaiset poistot sekä rahoituserät. Omakustannushinnat perustuvat yksikköön aiheuttamisperiaatteella kohdistettujen tuottojen ja kulujen laskentaan. Aiheuttamisperiaatteessa ja hinnoittelussa noudatetaan olennaisuuden periaatetta.

Laskutuksen perusteena ovat käynnit, hoito- ja käyttöpäivät sekä hoitojaksot.

Palveluhinnasto valmistellaan syyskauden kuluessa ja käsitellään aluehallituksessa joulukuussa 2026.

6. Tilivelvolliset

Laki hyvinvointialueesta 22 §:n mukaan aluevaltuusto päättää tilivelvollisten nimeämisestä. Satakunnan hyvinvointialueen tilivelvolliset vuonna 2027 ovat:

- o aluehallituksen jäsenet
- o hyvinvointialuejohtaja
- o sotejohtaja
- o toimialuejohtajat
- o vastuualuejohtajat

7. Aikataulu

16.6.	Laadintaohjeen käsittely aluehallituksessa
17.6.	Laadintaohjeen info viranhaltijoille
25.9	Talousarvioehdotus toimialueittain valmiina
25.9.	Toimialueiden toimintasuunnitelmaesitykset toimitetaan Marika, Hannu-Pekka ja Jyrki
25.9.	Merkittävimmät riskit tulee olla koostettuna Graniteen
30.9.	Muutokset organisaatiohierarkiaan oltava tiedossa ja toimitettu toimialueen taloussuunnittelijalle
5.10	Aluevaltuuston talousarvion lähetekeskustelu
14.10	Hyvinvointialueen johdon ja toimialueiden viranhaltijoiden talousarvioseminaari
24.10.	Lautakuntien kannanotot talousarvioehdotuksiin hallintosäännön kohdan 11 mukaisesti
28.–29.10.	Aluehallituksen talousarvioseminaari
31.10.	Lakisäateisten vaikuttamistoimielinten talousarvioehdotukset valmiina Aluevaltuuston talousarvioinfo, ajankohtaa tarkentuu myöhemmin
10.11.	Talousarvioehdotuksen käsittely aluehallituksessa
24.11.	Lopullisen talousarvioehdotuksen käsittely aluehallituksessa
14.12.	Lopullisen talousarvioehdotuksen käsittely aluevaltuustossa
8.12.	Palveluhinnaston käsittely aluehallituksessa

8. Suunnittelun vastuuhenkilöt

Lasten, nuorten ja perheiden palvelut

- Toimialuejohtaja, vastuualuejohtajat, vastuuyksikköjen päälliköt ja toimialueen nimetty taloussuunnittelija

Aikuisten palvelut

- Toimialuejohtaja, vastuualuejohtajat, vastuuyksikköjen päälliköt ja toimialueen nimetty taloussuunnittelija

Ikääntyneiden palvelut

- Toimialuejohtaja, vastuualuejohtajat, vastuuyksikköjen päälliköt ja toimialueen nimetty taloussuunnittelija

Erityis- ja sairaalapalvelut

- Toimialuejohtaja, vastuualuejohtajat, vastuuyksikköjen päälliköt ja toimialueen nimetty taloussuunnittelija

Pelastuslaitos

- Toimialuejohtaja, vastuualuejohtajat, vastuuyksikköjen päälliköt ja toimialueen nimetty taloussuunnittelija

Konsernipalvelut

- Toimialuejohtaja, vastuualuejohtajat, vastuuyksikköjen päälliköt ja toimialueen nimetty taloussuunnittelija

Hyvinvointialueen hallinto

- Vastuualuejohtaja, vastuuyksikköjen päälliköt ja toimialueen nimetty taloussuunnittelija

Toiminta –ja taloussuunnitelman ja talousarvion yleiset periaatteet

- Talousjohtaja Jyrki Vatanen
- Talouspäällikkö Hannu-Pekka Neuvonen